

درس ۱. خنده‌ها و گریه‌های من

توضیح درس

در این درس، نمونه‌ها و مصادیقی از دانایی و توانایی خداوند، برای آشنایی دانش‌آموزان با این صفات مطرح شده است؛ نمونه‌هایی از ناتوانی‌های نوزاد انسان و نیز امکاناتی که خداوند در اختیار او گذاشته است تا زنده بماند و رشد کند. آگاهی از توانایی‌هایی که خداوند هنگام تولد در وجود آدمی به‌ودیعت نهاده است، می‌تواند برای دانش‌آموزان دل‌چسب و دوست‌داشتنی باشد. دانش‌آموزان در دوره‌ی دبستان، به نوزادان علاقه‌مندند و به نوع زندگی و ویژگی‌هایی آنان توجهی خاص دارند. به‌خصوص با توجه به این که دوره‌ی کودکی خود آنان نیز به همین نحو بوده است.

در این درس به دو هدیه‌ی خداوند به نوزاد انسان اشاره شده است که بدون آن دو، کودکان بسیار ناتوان و آسیب‌پذیرند. گریه و خنده، اگر نگوییم مهم‌ترین، دست کم یکی از مهم‌ترین توانایی‌های

کودک برای برقراری ارتباط با بزرگ‌ترها و رفع نیازهای حیاتی اوست. معلمان آگاه می‌توانند کودکان را به تأمل در این نکته ترغیب کنند و آن‌ها را به جست‌وجوی موارد دیگر نیز فرا بخوانند؛ نمونه‌هایی که می‌توانند نشانه‌هایی از دانایی و توانایی خداوند نسبت به تمام نیازهای آدمی و رفع آن‌ها قلم‌داد شوند.

این درس، مقدمه‌ای است برای بحث‌هایی درباره‌ی دانایی و توانایی خداوند که با مفاهیم سه درس بعدی، به گونه‌ای کاملاً غیرمستقیم و ساده و به‌دور از هر گونه دشوارگویی و استدلال، کامل می‌شود.

اهداف

۱- درک دانایی خداوند از نیازهای آدمی و توانایی او در

برطرف کردن آن‌ها

- ۲- تقویت این نگرش که خداوند از همه‌ی چیزهایی که برای ما خوب و لازم است، آگاهی دارد؛
- ۳- تقویت احساس علاقه و دل‌گرمی نسبت به خداوند.

انتظارات

دانش‌آموز، در فرایند آموزش این درس

۱. نمونه‌هایی از نیازهای نوزاد انسان و امکاناتی را که خداوند برای رفع نیازها به او داده است، بیان می‌کند.
۲. نمونه‌هایی از نیازهای خود را ذکر می‌کند.
۳. نمونه‌هایی از امکانات و توانایی‌هایی را که خداوند به

مفاهیم کلیدی

آگاهی خداوند از نیازها و خواسته‌های ما
توانایی خداوند در رفع نیازهای ما.

توصیه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

نکته

شروع مناسب یک درس، تأثیر بسزایی بر میزان کارایی فعالیت‌های یادگیری دارد. همچنین، فرصت مناسبی را برای شما فراهم می‌کند تا به یک ارزش‌یابی تشخیصی برای درک میزان دانسته‌های پیشین دانش‌آموزان در مورد محتوای درس دست بزنید.

توصیه‌ی ۱ از دانش‌آموزانی که نوزادی در منزل دارند، بخواهید تا کمی درباره‌ی خواهر یا برادر کوچکشان و احساس خود و اطرافیانشان نسبت به او گفت‌وگو کنند.

نکته

این گفت‌وگوها باید به گونه‌ای هدایت و جهت داده شوند که به حوزه‌ی مسائل خانوادگی و خصوصی افراد کشیده نشوند.

توصیه‌ی ۲

جلسه‌ی گفت‌وگویی ترتیب دهید و از دانش‌آموزان بخواهید درباره‌ی تفاوت‌هایی که با دوران نوزادی خود یا هر نوزاد دیگری دارند، با یک‌دیگر به گفت‌وگو بپردازند و این تفاوت‌ها را یادداشت و فهرست کنند.

توصیه‌ی ۳

از یکی از مادرانی که نوزادی دارد، دعوت کنید تا با حضور در کلاس، با دانش‌آموزان در مورد تفاوت‌های نوزاد با افراد بزرگ‌تر صحبت کند. این کار را می‌توانید در قالب مصاحبه‌ی دانش‌آموزان با مادران انجام دهید؛ یعنی دانش‌آموزان با مادرانی که نوزادی در خانه دارند، درباره‌ی موضوع «تفاوت نوزادان با بزرگ‌ترها» صحبت کرده و اطلاعاتی جمع‌آوری کنند.

توصیه‌هایی برای تدریس^۱

نکته

✓ توصیه‌های تدریس، درواقع همان روش‌های منحصر به فرد تدریس‌اند که از میان تعداد بی‌شماری از این روش‌ها، توسط مؤلفان و همکاران آن‌ها گزینش شده‌اند؛ بنابراین، ضرورتاً «بهترین و کامل‌ترین» نیستند و صرفاً چند نمونه قلمداد می‌شوند.

✓ توصیه‌های زیر مواد خام طرح درس شما قلمداد می‌شود و شما به صلاح دید خود می‌توانید در مراحل تدریس به گونه‌ای مناسب از آن‌ها استفاده کنید.

✓ استفاده از تمامی توصیه‌ها ضرورت ندارد و شما می‌توانید به برخی از توصیه‌های زیر برای تدریس عمل کنید.

✓ همچنین می‌توانید روش‌های ذکر شده را به شکل مناسبی تلفیق کنید.

۱- تعداد قابل توجهی از توصیه‌های تدریس در این بخش توسط آقای سعید راصد تهیه شده است.

کار را به صورت قدم به قدم انجام دهید و از روش زیر برای انجام دادن آن استفاده کنید.

توصیه ۱
از تصویر استفاده کنید؛ از دانش آموزان بخواهید تا در مورد آنچه در تصویر درس می بینند، توضیح دهند. می توانید این

روشی برای تصویرخوانی

تصویرخوانی (استفاده از تصویر برای درک یک معنا و مفهوم) را می توانید در سه قدم مشخص و مجزا اما کاملاً مرتبط با یکدیگر، انجام دهید.

قدم اول: براساس سؤال «دقیقاً چه چیزی در تصویر می بینید؟»

در این مرحله، به بچه ها توصیه و کمک کنید تا دقیقاً آنچه را می بینند، با تمامی جزئیات شرح دهند؛ بدون آن که به روابط و پیوند اجزاء توجه و دقت کنند یا این روابط را حدس بزنند.

در این مرحله، جمله هایی نظیر «من در این جا..... می بینم» یا «این جا، چند..... وجود دارد»، به کار گرفته می شود. به کار بردن جمله هایی مثل «به نظر من، این بچه مشغول..... است» یا «فکر می کنم..... خطاست. درواقع، در این مرحله فقط توانایی مشاهده ی دقیق و مستقیم دانش آموزان موردنظر ماست.

قدم دوم: براساس سؤال «چه رابطه ای بین چیزها و افراد می بینید (یا حدس می زنید)؟»

در این مرحله به دانش آموزان توصیه و کمک کنید تا براساس آنچه می بینند، روابط بین اجزاء را حدس بزنند. برای این کار باید به تمامی جزئیات و روابط و پیوندها و نیز عناصر پنهان از طریق «حدس» توجه شود.

در این مرحله، جمله هایی نظیر «من حدس می زنم که این کودک کاملاً سیر و سر حال است؛ چون شیر خورده است» یا «فکر می کنم این دو کودک با هم خواهر و برادرند» به کار گرفته می شود ولی در این مرحله ما به داستان سرایی نمی پردازیم.

قدم سوم: براساس پرسش هایی نظیر «درباره ی تصویر چگونه فکر می کنید؟» «تصویر چه می خواهد بگوید؟» و...

در این مرحله، دانش آموزان را به بهره گیری از تخیل خود فراخوانید. از آن ها بخواهید که با توجه به تصویر، به داستان سرایی و خلق موقعیت های ذهنی بپردازند. در این مرحله، دانش آموزان می توانند در عناصر ذهنی خود دخل و تصرف کنند و به تحلیل، ترکیب یا نقد بپردازند. آن ها براساس تصور ذهنی و تفسیر شخصی خود می توانند تصویر و عناصر آن را ببینند.

را تهیه کنند و برای بقیه بخوانند؛ برای این کار می توانید از جدول صفحه ی بعد استفاده کنید. خوب است آن ها جدول را ابتدا به صورت فردی تکمیل کنند و سپس، با همکلاس ها یا اعضای گروه خود درباره ی درستی یا نادرستی نظرشان یا برای توسعه ی دانش خود گفت و گو کنند.

توصیه ۲
متن درس را همانند یک قصه، با حس و حالی مناسب و متناسب با موقعیت آن، برای دانش آموزان بخوانید.

توصیه ۳
از دانش آموزان بخواهید در قالب یک فعالیت گروهی، فهرستی از توانایی ها یا ناتوانی های نوزاد انسان یا حیوانات دیگر

اما یک نوزاد نمی تواند ...	یک نوزاد می تواند ...
مثل من بنشیند.	دست هایش را به سمت من دراز کند.
مثل من راه برود.	چشماتش را به هر طرف بچرخاند.
.....
.....

توصیه ی ۴

بزرگ ترها، یادآوری سخنان بزرگ ترها درباره ی خود، مراجعه به آلبوم عکس خانوادگی، شنیدن قصه ی مادر بزرگ، پدر بزرگ یا پدر و مادر و... و دوم، نحوه ی ارائه به کلاس (در قالب نوشتن یک انشای کوتاه، ارائه ی گزارش شفاهی به گروه یا کلاس، کشیدن چند نقاشی ساده، بازی نقش بزرگ ترها در کلاس و...)

به دانش آموزان فرصت دهید تا با مراجعه به افراد خانواده ی خویش، خاطراتی را از دوران نوزادی خود، جمع آوری کنند و به کلاس بیاورند.

این فعالیت باید از دو جهت مورد توجه قرار گیرد : اول، نحوه ی جمع آوری اطلاعات (مثلاً استفاده از روش مصاحبه با

فراموش نکنید هریک از موارد فوق، به خودی خود، یک «روش منحصر به فرد برای یاددهی» تلقی می شود.

درباره ی «من می توانم»

فعالیت های این قسمت نیز در دو بخش تنظیم شده است ؛ ابتدا از دانش آموزان خواسته شده است تا از بزرگ ترهای خود درباره ی کودکی شان سؤال کنند و خاطراتی را جمع آوری نمایند. در جریان بیان این خاطرات، نیازهای کودک مرور می شود و امکاناتی که برای رفع این نیازها در اختیار او بوده است، مورد توجه قرار می گیرد. جلب توجه دانش آموزان به موضوع درس و جهت دادن به خاطراتی که جمع آوری می کنند، برای نتیجه گیری از این فعالیت، اهمیت زیادی دارد.

در فعالیت دوم این بخش، از دانش آموزان خواسته شده است که نمونه هایی را درباره ی «آگاهی خداوند از نیازهای انسان» ذکر کنند. مواردی را که دانش آموزان به عنوان خاطرات کودکی خود جمع آوری کرده اند، مطالب درس و هر تجربه و معلومات دیگری در این زمینه، می تواند در پاسخ گویی به این سؤال کمک کند. این فعالیت همچنین مقدمه ی مناسبی برای انجام دادن فعالیت

درباره ی «دوست داری برایت بگویم»

در این بخش، دو سؤال مطرح شده است ؛ سؤال اول، به دانش آموزان کمک می کند تا به آنچه درباره ی خنده ها و گریه های نوزادان خوانده یا تجربه کرده اند، بیندیشند و به فواید و نتایج آن توجه کنند. سؤال دوم، گامی به جلو برداشته است و بچه ها را ترغیب می کند تا با اندیشیدن به این موضوع که «اگر نوزاد، هیچ راهی برای آگاه کردن دیگران از نیازهایش نداشت، چه می شد؟» به درک اهمیت امکاناتی که خداوند در اختیار انسان گذاشته است، نایل شوند.

این دو سؤال می توانند در ادامه ی تدریس متن درس مطرح شوند و به نتیجه گیری مناسب برای تحقق اهداف کمک کنند. فراموش نشود که آن دو سؤال، صرفاً برای پرسیدن از بچه هاست و استفاده از آن ها برای امتحان (به طریقه ی مرسوم آن) مورد نظر نیست. درواقع، این سؤال ها ابزاری برای تحقق اهداف درس و بیان مهم ترین مفاهیم مندرج در آن هستند.

کتاب کار این درس است و بهتر است فعالیت کتاب کار، پس از انجام دادن آن کامل شود.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»
در صفحه‌ی ۳ کتاب کار، نمونه‌هایی از نعمت‌های الهی به انسان به تصویر کشیده شده است تا به دانش‌آموزان کمک کند

نمونه‌ها و مصادیق دیگری را پیدا کنند و بنویسند یا تصویر آن‌ها را روی صفحه بچسبانند. برای انجام دادن این فعالیت، چند گام برای دانش‌آموزان پیش‌بینی شده است؛ دانش‌آموزان به مرور با خاطراتی که بزرگ‌ترها برایشان گفته‌اند، به مشاهده‌ی دقیق پیرامون خود و اندیشیدن به آن‌ها و تکمیل فهرست تصویری کتاب کار تشویق شده‌اند.

فراموش نکنید که کتاب کار، توسعه‌دهنده و مکمل فرایند یادگیری است و صرفاً ابزاری برای بازی و سرگرمی به‌شمار نمی‌آید.

ارزش‌یابی

برای ارزش‌یابی این درس، باید به همه‌ی فعالیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان، از ابتدا تا انتهای تدریس توجه کنید. نمونه‌ای از فعالیت‌هایی که دانش‌آموزان می‌توانند مطابق با اهداف درس انجام دهند و مورد مشاهده و قضاوت قرار گیرند، عبارت‌اند از:

بیان کردن نمونه‌هایی از نیازهای نوزاد انسان و امکاناتی که

خداوند برای رفع نیازها به او داده است؛

بیان کردن نمونه‌هایی از نیازهای خود؛

بیان کردن نمونه‌هایی از امکانات و توانایی‌هایی که خداوند

به انسان داده است؛

بیان کردن نمونه‌هایی که نشان می‌دهند خداوند از نیازهای

انسان آگاه است؛

تحقیق کردن در مورد نمونه‌های بیشتری از توانایی‌هایی

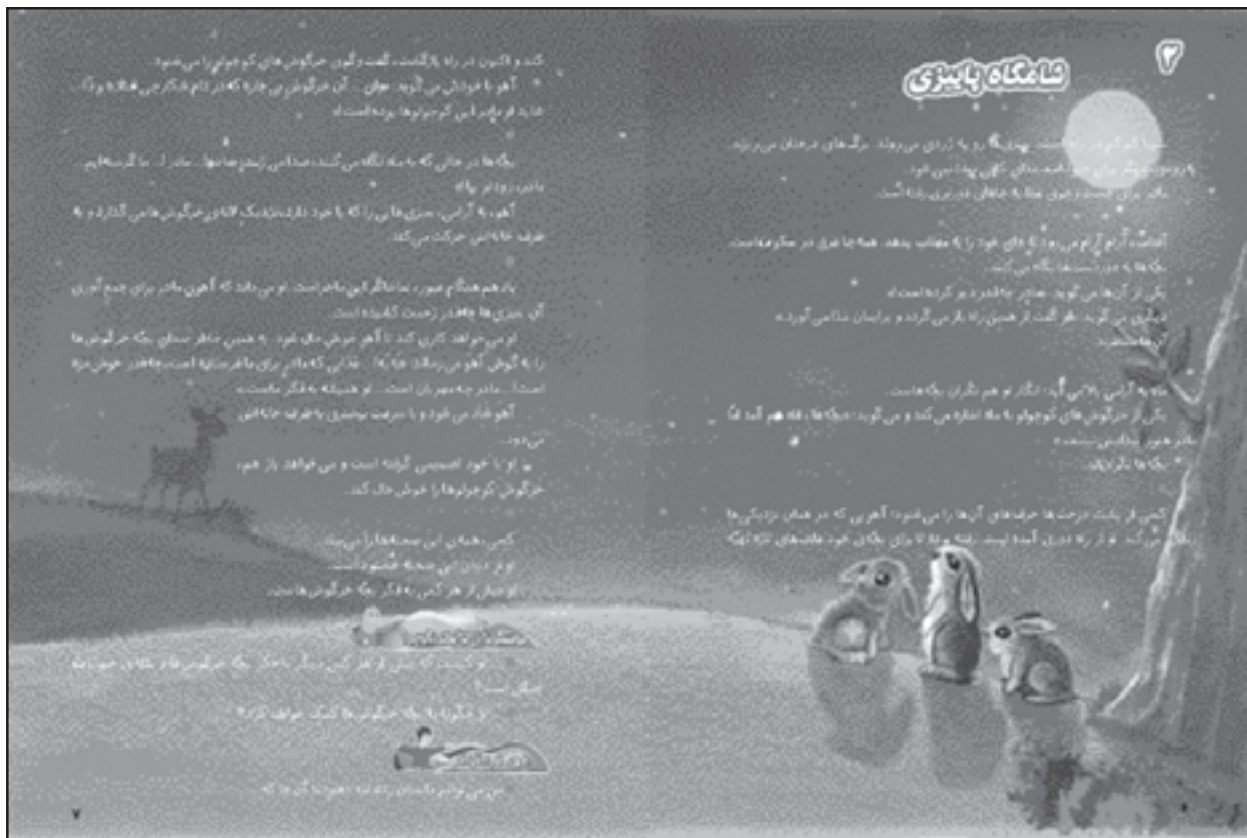
که خداوند در او قرار داده است ؛
 فعالیت‌های موردنظر آموزگار.
 و نیز حوزه‌های فرایند یاددهی — یادگیری، در جدول هدف —
 فعالیت این درس آمده است.
 نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس اول

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف	فعالیت‌های دانش آموز (انتظارات): دانش آموز
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
	*		*	درک دانایی خداوند از نیازهای آدمی و توانایی او در برطرف کردن آن‌ها	نمونه‌هایی از نیازهای نوزاد انسان و امکاناتی را که خداوند برای رفع نیازها به او داده است، بیان می‌کند.
*	*	*	*		نمونه‌هایی از نیازهای خود را ذکر می‌کند.
*	*		*		نمونه‌هایی را بیان می‌کند که نشان‌دهنده‌ی آگاهی خداوند از نیازهای انسان است.
*	*		*	تقویت این نگرش که خداوند از همه‌ی چیزهایی که برای ما خوب و لازم است، آگاهی دارد.	نمونه‌هایی از امکانات و توانایی‌هایی را که خداوند به انسان داده است، بیان می‌کند.
*	*		*	تقویت احساس علاقه و دل‌گرمی نسبت به خداوند.	برای آگاهی از نمونه‌های بیش‌تری از توانایی‌هایی که خداوند در او قرار داده است، تحقیق می‌کند.

نکته

آنچه پس از ارزش‌یابی مهم است، پیش‌بینی و اجرای برنامه‌های مناسب برای فرد یا گروهی از دانش‌آموزان است که به علل گوناگون، موفق به تحقق انتظارات درس نشده‌اند ؛ این فرایند باید به گونه‌ای صورت گیرد که هر دانش‌آموز از فرصتی مناسب برای تکمیل آموخته‌های خود بهره‌مند شود.

درس ۲. شامگاه پاییزی

توضیح درس

داستان‌ها همواره برای کودکان دوست‌داشتنی و دل‌چسب‌اند. بچه‌ها از طریق قصه با زیبایی‌ها، زشتی‌ها، سختی‌ها، خوشی‌ها، ماجراهای مهم زندگی، شخصیت‌های گوناگون، انسان‌های خوب و بد و... آشنا می‌شوند. بر این اساس، می‌توان کودکان را از طریق قصه‌ها در دنیای زیبای خیال با خود همراه کرد و حقایق بسیاری را به آنان نمایاند.

دانش‌آموزان کلاس چهارم هم هنوز مثل سایر کودکان به قصه و ماجراهای پیچ در پیچ آن علاقه‌مندند اما توانایی بیشتری در استنباط مطالب نهفته‌ی آن دارند.

قصه‌ی شامگاه پاییزی، داستانی کوتاه است که حقایقی فراتر از آنچه ماجرای ساده‌ی داستان بدان اشاره دارد، در آن

نهفته است. این داستان به همراه پرسش‌های انتهایی آن، می‌تواند کودکان را به فکر وادارد و آنان را به دریافت نکات پنهان در متن داستان رهنمون سازد.

قصه‌ی شامگاه پاییزی، داستان حضور همیشگی خداوند در صحنه‌ی زندگی موجودات است. این داستان، به احساس خوب حمایت شدن از جانب آفریننده‌ی مهربان همه‌ی مهربانی‌ها می‌پردازد. در این درس و در ادامه‌ی طرح مفهوم دانایی و توانایی خداوند، کافی است کودکان نظاره‌گری و مراقبت دائمی خداوند از تمام موجودات را احساس و درک کنند. شیوه‌ی بیان مطلب در این درس هم مانند درس گذشته، بیان مصادیق و دعوت بچه‌ها به جست‌وجوی مصادیق دیگر و درنهایت، نتیجه‌گیری از این مصادیق است.

اهداف

- ۱- آشنایی با صفت دانایی و توانایی خداوند
- ۲- تقویت نگرش مثبت نسبت به حضور و نظارت همیشگی خداوند در زندگی موجودات.

انتظارات

- ۱- دانش آموز، در فرایند آموزش این درس داستان را تکمیل می کند.
- ۲- درباره ی قصه و موضوع آن با دوستانش گفت و گو می کند.

مفاهیم کلیدی

- ۳- خلاصه ی داستان را بیان می کند.
- ۴- برای داستان درس، نام دیگری پیشنهاد می کند.
- ۵- درباره ی کمک های خداوند به شخصیت های داستان درس، با دوستانش گفت و گو می کند.

توصیه هایی برای شروع مناسب تدریس

نکته

شروع مناسب یک درس، تأثیر بسزایی بر میزان کارایی فعالیت های یادگیری دارد. همچنین، فرصت مناسبی برای شما فراهم می کند تا به یک ارزش یابی تشخیصی برای درک میزان دانسته های پیشین دانش آموزان در مورد محتوای درس دست بزنید.

توصیه ی ۱

یکی، دو خرگوش زنده ی کوچک به کلاس ببرید. ابتدا از دانش آموزان بخواهید مدتی خرگوش ها را لمس و نوازش کنند.

سپس، حدس بزنند چرا بچه خرگوش ها مهمان کلاس آن ها شده اند. به علاوه، آیا آن ها به خواندن درسی درباره ی بچه خرگوش ها علاقه دارند.

توصیه ی ۲

از بچه ها بپرسید که آیا تا به حال، گرفتاری یا مشکلی برایشان

پیش آمده است؛ مشکل آن ها چگونه حل شده است؛ چه کسانی به آن ها برای حل مشکلشان کمک کرده اند و...

توصیه ی ۳

در ابتدای ورود به کلاس، از دانش آموزان سؤال کنید: آیا تا به حال، داستانی از گرفتاری یک نفر و کمک دیگران به او خوانده یا شنیده اید؟ قهرمان داستان چه کسی بوده و چه کسی او را به مبارزه با مشکلات و رفع آن ها تشویق کرده است؟ نتیجه چه شده است؟

نکته

- ✓ توصیه‌های تدریس، در واقع همان روش‌های منحصر به فرد تدریس‌اند که از میان تعداد بی‌شماری از روش‌ها، توسط مؤلفان و همکاران آن‌ها گزینش شده‌اند؛ بنابراین، ضرورتاً «بهترین و کامل‌ترین» نیستند و صرفاً چند نمونه قلمداد می‌شوند.
- ✓ توصیه‌های زیر مواد خام طرح درس شما قلمداد می‌شود و شما به صلاح دید خود می‌توانید در مراحل تدریس به گونه‌ای مناسب از آن‌ها استفاده کنید.
- ✓ استفاده از همه‌ی توصیه‌ها ضرورت ندارد و شما می‌توانید به برخی از توصیه‌های زیر برای تدریس عمل کنید.
- ✓ همچنین می‌توانید روش‌های ذکر شده را به شکل مناسبی تلفیق کنید.

مرحله‌ی ۱

از دانش‌آموزان بخواهید تصویر را بخوانند. (به توضیحات مربوط به روش تصویرخوانی در درس ۱ مراجعه کنید).

توصیه‌ی ۱: می‌توانید از این تصویرخوانی، برای حدس زدن موضوع داستان و محتوای آن و پیوند میان عنوان داستان و محتوای آن، و نیز خلق داستانی برای ارزش‌یابی تشخیصی و... بهره بگیرید؛ پس لازم است زمان مناسبی (بین ۲۰ تا ۳۰ دقیقه) را به این کار اختصاص دهید.

توصیه‌ی ۲: می‌توانید از این تصویرخوانی صرفاً به عنوان آمادگی ذهنی برای ورود به بحث استفاده کنید. برای این منظور، حدود ۱۰ دقیقه وقت، کافی است.

مرحله‌ی ۲

توصیه‌ی ۱: برای خواندن داستان درس، زمان مناسبی در نظر بگیرید.

برای خواندن درس، خود شما بهترین شخص هستید؛ زیرا هدف از این مرحله، شنیدن داستان به طرزی مناسب است نه روخوانی و روان‌خوانی آن توسط دانش‌آموزان.

توصیه‌ی ۲: می‌توانید ضمن تعریف کردن قصه، حرکات قهرمانان آن را انجام دهید و سخنان آن‌ها را تکرار کنید؛ یعنی از قالب «قصه‌گویی همراه با نمایش» استفاده کنید.

توصیه‌ی ۳: همچنین، تعدادی از دانش‌آموزان (با هماهنگی و تمرین قبلی) می‌توانند شما را در مراحل مختلف «قصه‌گویی به همراه نمایش» همراهی کنند.

به یاد داشته باشید که این، یک شیوه‌ی قصه‌گویی است نه اجرای نمایش!

مناسب از طریق دستگاه پخش صوت) استفاده کنید.

توصیه‌ی ۵: اگر خرگوش‌ها را با خود به کلاس برده‌اید، می‌توانید در توسعه و تغییر قالب «قصه‌گویی به همراه نمایش» از

توصیه‌ی ۴: می‌توانید با استفاده از ابزارهای مناسب، قالب قصه‌گویی به همراه نمایش را توسعه دهید و از ابزارهای بصری (نقاشی، پوستر و...) و حتی صوتی (مثل پخش افکت‌های

آنها به طور مؤثر بهره مند شوید.

استفاده کنید.

توصیه‌ی ۶: استفاده از قالب «قصه‌ی دیواری» نیز در این باره بسیار مناسب است.

توصیه‌ی ۷: می‌توانید از قالب «نقاشی سخن‌گو» استفاده کنید؛ بدین ترتیب، از قبل دانش‌آموزان را به خواندن قصه و تهیه‌ی نقاشی سخن‌گو برای آن تشویق کنید. نقاشی دانش‌آموزان ابزار خوبی برای قصه‌گویی شما یا خود آنها خواهد بود.

توصیه‌ی ۸: از دانش‌آموزان بخواهید برای داستان «شامگاه پاییزی»، نام دیگری پیشنهاد کنند. نام‌گذاری داستان، هم به یادگیری مفاهیم درس کمک می‌کند و هم فرصت خوبی برای ارزش‌یابی پیشرفت یادگیری بچه‌هاست.

درباره‌ی «دوست داری برایت بگویم»

در متن درس، تصریح شده است که «کسی از بچه خرگوش‌ها حمایت می‌کند و به فکر آنهاست»؛ اولین سؤال این قسمت، در ادامه‌ی متن درس، از دانش‌آموزان می‌خواهد تا به یاد بیاورند «او کیست که همیشه و در هر حال به فکر همه‌ی موجودات است و به آنها کمک می‌کند». این سؤال می‌تواند در ادامه‌ی تدریس داستان، توسط دانش‌آموزان پاسخ داده شود. سؤال دوم این بخش نیز به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مصادیق مختلف یاری و پشتیبانی خداوند نسبت به موجودات ناتوان و نیازمند را بیابند و با هم در این باره گفت‌وگو کنند.

توصیه‌ی ۱

تا آن‌جا که ممکن است از این سؤال‌ها برای پرسش مستقیم از دانش‌آموزان استفاده نکنید بلکه از آنها برای ایجاد فرصت‌های مناسب یادگیری بهره بگیرید؛

برای مثال، از قالب «بازی» و روش «بازی با کلمات»

درباره‌ی «من می‌توانم»
در این بخش، از دانش‌آموزان خواسته شده است که داستان درس را به هر شکلی که علاقه دارند، کامل کنند. این کار به آنها کمک می‌کند تا ضمن جمع‌بندی مطالب درس و مرور کمک‌های خداوند برای رفع مشکل بچه‌خرگوش‌ها، نگرانی‌های خود را درباره‌ی سرنوشت مادر بچه‌خرگوش‌ها، برطرف کنند و داستان را طوری به پایان ببرند که هیجانات آزاردهنده‌ی آنها تخلیه شود.

توصیه‌ی ۱: این فعالیت را می‌توان با قالب «نمایش خلاق» همراه ساخت؛ به این ترتیب که هر چند نفر از دانش‌آموزان با هم یک گروه تشکیل دهند و نمایش داستان را با پایانی که خودشان انتخاب کرده‌اند، برای بقیه اجرا کنند.

توصیه‌ی ۲: در این جا می‌توانید از فعالیت دوم کتاب کار این درس استفاده کنید؛ زیرا فعالیت مربوط به توصیه‌ی ۱، با فعالیت دوم کتاب کار درس ارتباط دارد و می‌تواند قبل یا بعد از آن انجام شود.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»
برای کتاب کار این درس، دو فعالیت در نظر گرفته شده است: در اولین فعالیت، دانش‌آموزان باید قصه را به طور خلاصه برای دوستانشان بازگو کنند.

مانند همه‌ی فعالیت‌های کتاب کار، این فعالیت نیز نشان‌دهنده‌ی کفایت یا عدم کفایت کم و کیف یادگیری‌های دانش‌آموزان از این درس است.

نکته

اشاره‌ی دانش‌آموزان به مفاهیم اصلی و کلیدی داستان، می‌تواند نشانه‌ی ادراک داستان و مفهوم آن توسط ایشان باشد. فعالیت دوم کتاب کار این درس، بررسی جمله‌ها و عبارت‌هایی است که نتیجه‌گیری‌های مختلف از داستان را نشان می‌دهند. دانش‌آموزان، مطابق با یادگیری‌های خود از درس، عبارت‌هایی را که مضمون صحیح‌تری دارند، انتخاب کرده و درباره‌ی دلایل گزینش خود، با دیگران گفت‌وگو می‌کنند. این فعالیت نیز فرصت مناسبی برای مرور مفاهیم اصلی درس و کمک به دانش‌آموزان در استنباط از داستان است.

ارزش‌یابی

نمونه‌هایی از فعالیت‌هایی که دانش‌آموزان می‌توانند مطابق با اهداف درس انجام دهند و مورد مشاهده و قضاوت قرار گیرند عبارت‌اند از:

کامل کردن داستان

گفت‌وگو با دوستان درباره‌ی قصه و موضوع آن

بیان خلاصه‌ی داستان

پیشنهاد نام دیگری برای داستان درس

گفت‌وگو با دوستان درباره‌ی کمک‌های خداوند به

شخصیت‌های داستان درس

فعالیت‌های موردنظر معلم.

نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس اول
و نیز حوزه‌های فرایند یاددهی — یادگیری، در جدول هدف —
فعالیت این درس آمده است.

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف	فعالیت‌های دانش‌آموز (انتظارات): دانش‌آموز
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
*	*		*	آشنایی با صفت دانایی و توانایی خداوند	درباره‌ی قصه و موضوع آن با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.
	*		*		خلاصه‌ی داستان را بیان می‌کند.
*	*		*	تقویت نگرش مثبت نسبت به حضور و نظارت همیشگی خداوند در زندگی موجودات	ماجرای داستان را کامل می‌کند.
	*		*		برای داستان درس، نام دیگری پیشنهاد می‌کند.

درس ۳- کودکی بر آب

توضیح درس

این درس برای تحقق دو هدف گوناگون (اما مرتبط با یکدیگر) ارائه شده است: هدف اول، توجه به دانایی و توانایی خداوند و حضور همیشگی او در زندگی ما انسان‌هاست و هدف دوم، آشنایی با زندگی و شخصیت حضرت موسی – علیه السلام – به عنوان یکی از پیامبران بزرگ خدا و نیز آسیه به عنوان یکی از زنان صالح و بزرگ تاریخ است.

دانش‌آموزان در سال‌های گذشته و در درس‌های دیگر خود، در مورد زندگی حضرت موسی – علیه السلام – مطالبی را آموخته‌اند. مرور این مطالب در این درس، می‌تواند هدف درس را تأمین کند. داستان درس، برای تکمیل مفهوم دانایی و توانایی خداوند طرح شده است و در فعالیت کتاب کار این درس، دانش‌آموزان معلومات خود را در مورد ایشان مرور می‌کنند.

در ادامه‌ی دو درس پیش، در این درس نیز بچه‌ها می‌آموزند که خداوند در همه حال نظاره‌گر ماست و از ما حمایت و پشتیبانی می‌کند. او همواره مراقب ماست، نیازهای ما را می‌داند، از آنچه برای ما خوب است، خبر دارد و بر رفع نیازها و برطرف کردن گرفتاری‌های ما تواناست. او هیچ‌وقت و حتی برای لحظه‌ای هم از حال ما غافل نمی‌شود و به شیوه‌های مختلف ما را یاری می‌کند. او مهربان و بخشنده، دانا و تواناست؛ هیچ‌چیز از نگاه او پنهان نمی‌ماند و هیچ‌چیز از دایره‌ی دانایی او بیرون نیست. او بر همه کاری قادر و تواناست و این برای همه‌ی ما بسیار امیدوارکننده و لذت‌بخش است.

داستان کودکی حضرت موسی – علیه السلام – یکی از بهترین نمونه‌های این لطف و مهربانی همیشگی خداوند است.

در حوزه‌ی خداشناسی:

۱- آشنایی با مصادیق دیگری از صفت دانایی و توانایی

خداوند

۲- تقویت نگرش مثبت نسبت به حضور و نظارت همیشگی

خداوند در زندگی موجودات

در حوزه‌ی پیامبری:

۱- آشنایی با حضرت موسی - علیه السلام - به عنوان

یکی از پیامبران بزرگ خداوند

۲- آشنایی با آسیه به عنوان زنی مؤمن

۳- احساس علاقه به آشنایی بیشتر با شخصیت حضرت

موسی - علیه السلام - و آسیه

۴- تحقیق و جست و جو درباره‌ی زندگی و شخصیت

حضرت موسی - علیه السلام - و آسیه.

انتظارات

دانش آموز، طی فرایند آموزش این درس

۱- با توجه به داستان کودکی حضرت موسی - علیه السلام -

فواید و آثار دانایی و توانایی خداوند را برمی شمرد.

۲- درباره‌ی قصه و موضوع آن با دوستانش گفت و گو می کند.

۳- درباره‌ی کمک‌های خداوند به افرادی که گرفتاری یا نیازی داشته‌اند، داستان‌هایی بیان می کند.

۴- داستان‌هایی از زندگی حضرت موسی - علیه السلام - بیان می کند.

۵- درباره‌ی زندگی حضرت موسی - علیه السلام - تحقیق و جست و جو می کند.

۶- برداشت خود را از دلیل امیدوار بودن مادر حضرت موسی - علیه السلام - هنگام به آب انداختن فرزند خود بیان می کند.

مفاهیم کلیدی

باری خداوند نسبت به بندگان گرفتارش

حضرت موسی - علیه السلام - پیامبر بزرگ الهی

آسیه، همسر فرعون، یکی از زنان مؤمن.

توصیه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

توصیه‌ی ۱

به نظر می‌رسد که متن درس شروع خوبی برای تدریس باشد؛ بنابراین، مناسب است که شوق شنیدن قصه و تحقیق و جست‌وجو درباره‌ی موضوع درس را در دانش‌آموزان ایجاد کنید.

توصیه‌ی ۲

معلم از بچه‌ها می‌خواهد چشم‌هایشان را ببندند و رودی را در نظر آورند که صندوقی چوبی روی آن حرکت می‌کند. در همین حال، می‌پرسد: راستی در این صندوق چیست؟ از کجا آمده است و به کجا می‌رود؟ صاحب آن کیست؟

توصیه‌ی ۳

از بچه‌ها بخواهید نقاشی‌ای بکشند که در آن رودی باشد و صندوقچه‌ای چوبی که چیزی با ارزش داخل آن دیده شود. پس از کشیدن نقاشی و دیدن کار بچه‌ها از آن‌ها بپرسید: «بچه‌ها، فکر می‌کنید در مورد چه موضوعی می‌خواهم با شما صحبت کنم؟»

نکته

توجه داشته باشید که این یک شیوه‌ی قصه‌گویی است نه اجرای نمایش!

توصیه‌ی ۲

اگر به نقاشی یا پوستری در این زمینه دسترسی دارید، می‌توانید از آن برای قصه‌گویی یا قصه‌خوانی استفاده کنید. تهیه‌ی قصه‌ی دیواری نیز بسیار مناسب است.

توصیه‌ی ۳

می‌توانید از قبل، بچه‌ها را به خواندن قصه و تهیه‌ی نقاشی برای آن تشویق کنید. نقاشی بچه‌ها یاری‌کننده‌ی خوبی برای قصه‌گویی شما یا خود آن‌ها خواهد بود.

توصیه‌ی ۴

از دانش‌آموزان بخواهید داستان، خاطره، شعر، ضرب‌المثل یا هر نکته‌ای که مفهوم اصلی درس را در خود داشته باشد، بیان کنند.

توصیه‌ی ۵

از دانش‌آموزان بخواهید داستان‌های دیگری از زندگی

پس از شنیدن پاسخ‌های بچه‌ها متن درس را برایشان بخوانید.

توصیه‌ی ۴

می‌توان در ابتدا از بچه‌ها خواست با استفاده از حروف به هم ریخته‌ی عبارت «کودکی بر آب» (ک د و ی ر ب ا)، کلمه‌ها یا عبارت‌های با معنایی بسازند؛ سپس، با اشاره کردن به عبارت موردنظر، فعالیت بعدی از بچه‌ها خواسته شود و سپس درس آغاز گردد.

توصیه‌هایی برای تدریس

توصیه‌ی ۱

داستان درس را بخوانید یا برای دانش‌آموزان تعریف کنید. ضمن این کار، می‌توانید حرکات شخصیت‌های اصلی آن را انجام دهید و سخنان آن‌ها را با صداهایی خاص تکرار کنید. تعدادی از بچه‌ها نیز، با هماهنگی و تمرین قبلی، می‌توانند شما را همراهی کنند.

حضرت موسی – علیه‌السلام – که بیانگر یاری خداوند به ایشان باشد، نقل کنند.

درباره‌ی «دوست داری برایت بگویم»

سؤال اول این بخش، به ذهن دانش‌آموزان برای نتیجه‌گیری از داستان درس جهت می‌دهد و کمک می‌کند تا درباره‌ی حمایت خداوند از این نوزاد بیندیشند.

سؤال دوم درس، مروری بر مفهوم اصلی درس است که نتیجه‌گیری و جمع‌بندی از داستان را ممکن می‌سازد.

درباره‌ی «برای خواندن»

یکی از اهداف این درس، معرفی اجمالی آسیه، به‌عنوان زنی مؤمن است؛ از این رو، در این بخش، اطلاعاتی مختصر در مورد ایشان داده شده است و دانش‌آموزان با خواندن آن‌ها، به

مطالعه یا تحقیق در مورد زندگی و رفتار ایشان راغب می‌شوند. این بخش صرفاً اطلاعات مفیدی را در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد و برای حفظ کردن در نظر گرفته نشده است.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»
برای انجام دادن اولین فعالیت کتاب کار این درس، لازم است دانش‌آموزان با دیگران در مورد زندگی حضرت موسی - علیه السلام - صحبت کنند و نتیجه‌ی گفت‌وگویشان را در جای

مشخص شده بنویسند.

فعالیت دوم کتاب کار این درس، از دانش‌آموزان می‌خواهد تا درباره‌ی دلیل امیدواری مادر حضرت موسی - علیه السلام - هنگام به آب انداختن فرزند خود، بیندیشند و نتیجه‌ی آن را با پاسخ‌هایی که در صفحه‌ی ۷ آمده است مقایسه کنند و دلیل انتخاب خود را نیز بیان نمایند. این فعالیت را می‌توان آخرین فرصت یادگیری این درس تلقی کرد و پس از آن، به جمع‌بندی و سازماندهی مفاهیم و مطالب آموخته شده در ذهن دانش‌آموزان، پرداخت.

ارزش‌یابی

برای ارزش‌یابی این درس باید به همه‌ی فعالیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان، از ابتدا تا انتهای درس توجه کنید. نمونه‌ای از فعالیت‌هایی که دانش‌آموزان می‌توانند مطابق با اهداف درس انجام دهند و مورد مشاهده و قضاوت قرار گیرند، عبارت‌اند از:

- بیان کردن نمونه‌هایی از نیازهای نوزاد انسان و امکاناتی که خداوند برای رفع نیازها به او داده است.
- بیان کردن نمونه‌هایی از نیازهای خود
- بیان کردن نمونه‌هایی از امکانات و توانایی‌هایی که

خداوند به انسان داده است؛

- بیان کردن نمونه‌هایی که نشان می‌دهند خداوند از نیازهای انسان آگاه است؛
 - تحقیق کردن در مورد نمونه‌های بیشتری از توانایی‌هایی که خداوند در او قرار داده است؛
 - فعالیت‌های موردنظر آموزگار.
- نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس اول و نیز حوزه‌های فرایند یاددهی - یادگیری، در جدول هدف - فعالیت این درس آمده است.

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف	فعالیت‌های دانش آموز (انتظارات): دانش آموز
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
*	*		*	آشنایی با مصادیق دیگری از صفت دانایی و توانایی خداوند	درباره‌ی قصه و موضوع آن با دوستانش گفت‌وگو می‌کند. برداشت خود را از دلیل امیدواربودن مادر حضرت موسی - علیه السلام - هنگام به آب‌انداختن فرزند خود بیان می‌کند.
*	*		*	تقویت نگرش مثبت نسبت به حضور و نظارت همیشگی خداوند در زندگی موجودات	با توجه به داستان کودکی حضرت موسی - علیه السلام - فواید و آثار دانایی و توانایی خداوند را برمی‌شمرد.
*	*		*		درباره‌ی کمک‌های خداوند به افرادی که گرفتاری یا نیازی داشته‌اند، داستان‌هایی بیان می‌کند.
*	*		*	آشنایی با حضرت موسی - علیه السلام - به‌عنوان یکی از پیامبران بزرگ خداوند	داستان‌هایی از زندگی حضرت موسی - علیه السلام - بیان می‌کند.
*	*		*	تحقیق و جست‌وجو درباره‌ی زندگی و شخصیت حضرت موسی - علیه السلام - و آسیه	درباره‌ی زندگی حضرت موسی - علیه السلام - تحقیق و جست‌وجو می‌کند.

توضیح درس

توجه به عظمت و زیبایی‌های جهان هستی، حیرت و در پی آن، احساس احترام و کرنش در برابر عظمت آفریننده هستی، نتیجه‌ی نگاه دقیق و همراه با تفکر به جهان پیرامون است؛ نگاهی که انسان را به تسبیح و تقدیس خداوند فرامی‌خواند. دانش‌آموزان کلاس چهارم به تدریج فرامی‌گیرند که ضمن لذت بردن از زیبایی‌های پیرامون خود، در مورد آن‌ها بیندیشند. اندیشیدن درباره‌ی شگفتی‌ها و عظمت هستی، به وجود آورنده‌ی آن و دانایی و توانایی او، می‌تواند گام مؤثری در راه تقویت ایمان و پرورش فطرت خداجوی کودکان باشد.

تکیه کردن به توانایی ذات لایزال الهی و در نتیجه، احساس

امیدواری ناشی از آن، به وجود آورنده‌ی آرامش و تقویت‌کننده‌ی ایمان در آدمی است.

در این درس، مفهوم دانایی و توانایی خداوند و آثار و نتایج آن در زندگی انسان، در قالب یک قطعه‌ی ادبی دعاگونه، مرور می‌شود. درس چهارم، جمع‌بندی مناسبی برای مطالب مطرح شده در سه درس گذشته است.

در این درس، همچنین دانش‌آموزان می‌آموزند که دعا و گفت‌وگو با خداوند و درخواست از موجودی دانا و توانا، انسان را آرام می‌کند و به او اطمینان و آرامش می‌بخشد. متن دعاگونه‌ی درس و نیز دعای قرآنی پایان آن، الگویی مناسب برای چنین گفت‌وگویی است.

توصیه‌هایی برای شروع مناسب تدریس

توصیه‌ی ۱

بهتر است در بدو ورود به کلاس، شوق و ذوق و علاقه به شنیدن داستان را به گونه‌ای در بچه‌ها ایجاد کنید؛ مثال زیر می‌تواند نمونه‌ای از این قبیل فعالیت‌ها باشد:

از دانش‌آموزان سؤال کنید: «آیا تا به حال، داستانی درباره‌ی گرفتاری یک نفر و کمک دیگران به او خوانده یا شنیده‌اید؟ قهرمان داستان چه کسی بوده و چه کسی او را تشویق کرده است؟»
دانش‌آموزان عنوان درس را می‌بینند و به آن می‌اندیشند:
«امید من» چیست؟ امید کیست؟ امید من به کیست و به چیست؟
آن‌گاه در مورد این موضوع با معلم و دوستانشان گفت‌وگو می‌کنند.

توصیه‌ی ۲

براساس مطالب دو درس گذشته، از دانش‌آموزان سؤال شود که مثلاً «در داستان شامگاه پاییزی، چه کسی به فکر بچه خرگوش‌ها بود؟ در داستان کودکی برآب، چه کسی کودک را از خطر نجات داد؟ اگر بچه خرگوش‌ها یا آن کودک می‌خواستند با خدا صحبت کنند، به او چه می‌گفتند؟ از او چه می‌خواستند؟»

اهداف

- ۱- درک مفهوم دانایی و توانایی خداوند
- ۲- تقویت این نگرش که درخواست از خداوند، مایه‌ی آرامش و دل‌گرمی انسان است.

انتظارات

دانش‌آموز در فرایند آموزش این درس

- ۱- متن را به‌صورت روان و با لحنی مناسب می‌خواند.
- ۲- درباره‌ی مضمون دعای قرآنی پایان درس با معلم و دوستانش گفت‌وگو می‌کند.
- ۳- گفت‌وگوی خود با خداوند و احساس خود را در قالب یک دعا بیان می‌کند.

مفاهیم کلیدی

دانایی و توانایی خداوند
حضور خدا در زندگی موجودات
دعا، راه گفت‌وگو با خداوند

نکته

در این درس، استفاده‌ی مناسب از مهارت‌های شروع تدریس بسیار اهمیت دارد. این اهمیت بدان سبب است که

- در مقایسه با دروس گذشته، در این درس بچه‌ها با مفاهیم انتزاعی‌تری سر و کار دارند.
- این درس از بچه‌ها و آموزگار، حس و حال بیشتری می‌طلبد.
- در پایان درس، بچه‌ها با خداوند گفت‌وگو می‌کنند و از او چیزهایی را می‌طلبند که بیانگر احساسات و اعتقادات آن‌ها نسبت به خداوند و نعمت‌های اوست.

توصیه‌هایی برای تدریس

توصیه‌ی ۱

متن درس را با حالتی خاص و پراحساس بخوانید.

توصیه‌ی ۲

از بچه‌ها بخواهید نعمت‌های خداوند و زیبایی‌های زندگی، به‌خصوص آن دسته از زیبایی‌هایی را که کودکان در زندگی خود با آن‌ها مأنوس‌اند، به‌خاطر بیاورند و در مورد احساس خودشان

نسبت به آن‌ها گفت‌وگو کنند. یادآوری نعمت‌های خداوند و زیبایی‌های زندگی می‌تواند بسیار مؤثر باشد.

توصیه‌ی ۳

از بچه‌ها بخواهید با آفریننده‌ی این همه نعمت و زیبایی، گفت‌وگو کنند و آنچه را دوست دارند و آرزو می‌کنند، از او بخواهند.

نکته

گفت‌وگو با خداوند باید برای بچه‌ها دل‌چسب و دوست‌داشتنی باشد؛ بنابراین، استفاده از قالب‌های کلیشه‌ای و خشک نه تنها اثربخش نیست بلکه می‌تواند ناراحت‌کننده نیز باشد.

توصیه‌ی ۴

توصیه می‌شود برای ایجاد احساسی خوشایند، هم‌زمان با قرائت مناسب و تأثیرگذار متن، به برقراری روابط چشمی مناسب با بچه‌ها توجه و دقت کنید تا تک‌تک آن‌ها با متن درس رابطه‌ای عمیق و عاطفی برقرار کنند.

در تدریس این درس، بهره‌گیری از روش‌های مشارکتی و گروهی مناسب به‌نظر نمی‌رسد.

شما با اشاره به تصویر کتاب به دانش‌آموزان بگویید: «به چهره‌ی این کودک نگاه کنید؛ فکر می‌کنید با خدای خود چه می‌گویید؟» سپس، از بچه‌ها بخواهید نظرات خود را به‌صورت

فردی روی کاغذ بنویسند و بعد به نوشته‌های دوستان خود نگاه کنند و از نظرات آنان آگاه شوند. از تعدادی از بچه‌ها بخواهید نوشته‌های خود را در کلاس بیان کنند و سپس متن درس را بخوانند.

درباره‌ی «من می‌توانم»

یکی از اهداف این درس، آشنا کردن دانش‌آموزان با دعا‌های قرآنی است؛ «من می‌توانم» با ارائه‌ی یک دعای قرآنی، زمینه را برای گفت‌وگوی بچه‌ها با خداوند، به‌عنوان فعالیتی برای نتیجه‌گیری از درس فراهم کرده است. این فعالیت، مقدمه‌ی

مناسبتی برای انجام دادن تمرین کتاب کار این درس است.

درباره‌ی «نحوه‌ی استفاده از فعالیت‌های کتاب کار»

برای کتاب کار این درس، یک فعالیت در نظر گرفته شده است؛ در این فعالیت، دانش‌آموزان به گفت و گوی با خداوند در قالب یک دعا تشویق می‌شوند. آن‌ها یک تابلوی زیبا درست می‌کنند و دعای خود را درون آن می‌نویسند. این

فعالیت می‌تواند جمع‌بندی مناسبی برای مباحث خداشناسی در پایه‌ی چهارم تلقی شود. همچنین ابزار خوبی برای ارزش‌یابی و قضاوت در مورد کم و کیف یادگیری‌های بچه‌ها از این قسمت و نشانه‌ی تحقق هدف اصلی درس است. دانش‌آموزان خداوند را پشتیبان و برطرف‌کننده‌ی نیازهای خود می‌بینند و آرزوها و نگرانی‌هایشان را با او در میان می‌گذارند.

ارزش‌یابی

برای ارزش‌یابی این درس باید به همه‌ی فعالیت‌های فردی و گروهی دانش‌آموزان، از ابتدا تا انتهای درس توجه کنید. نمونه‌ای از این فعالیت‌ها عبارت‌اند از:

- خواندن متن به صورت روان و با لحنی مناسب
- گفت و گو با هم کلاسی‌ها درباره‌ی مضمون دعای قرآنی

پایان درس

- گفت و گو با خداوند و بیان احساس خود در قالب یک دعا
- انجام دادن فعالیت‌های مورد نظر آموزگار.
- نمونه‌ای از فعالیت‌های مرتبط با اهداف خاص درس اول و نیز حوزه‌های فرایند یاددهی — یادگیری، در جدول هدف — فعالیت این درس آمده است.

طبقات و حوزه‌های یادگیری				اهداف	فعالیت‌های دانش آموز (انتظارات): دانش آموز
تحلیل نقادانه و سازماندهی ایده‌ها	به‌کارگیری مفاهیم و مهارت‌ها	کسب مهارت‌ها	درک مفاهیم		
*	*		*	درک مفهوم دانایی و توانایی خداوند	در قالب یک دعا، گفت‌وگوی خود را با خداوند و احساس خویش را در این مورد، بیان می‌کند.
	*		*	تقویت این نگرش که درخواست از خداوند، مایه‌ی آرامش و دل‌گرمی انسان است.	متن را به‌صورت روان و با لحنی مناسب می‌خواند.
*	*		*		درباره‌ی مضمون دعای قرآنی پایان درس با معلم و دوستانش گفت‌وگو می‌کند.

دانستنی‌های معلم^۱

عذاب النار (بقره، ۲۰۱)

بیان تعدادی از دعا‌های قرآنی که از نظر معنا ساده و مناسب حال کودکانند.

۱- ربنا اتنا فی الدنيا حسنه و فی الاخره حسنه و قنا

۲- رب زدنی علما (ابراهیم، ۱۱۴)

۳- رب اغفر وارحم و انت خیر الراحمین (مؤمنون، ۱۱۸)

۴- رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا (اسراء، ۲۴)

۱- بسیاری از متن‌های مربوط به دانستنی‌های معلم، توسط آقای سعید راصد تهیه شده است.

درس ۵ - همیشه با هم

توضیح درس

نماز جماعت یکی از مهم‌ترین شعائر و آداب دین اسلام است که بزرگان و پیشوایان دینی در مورد آن توصیه‌های فراوان کرده‌اند. اهمیت نماز جماعت، در حفظ وحدت و همدلی مسلمانان و دوستی و برادری در میان آنان است. نماز جماعت، همچنین تمرینی برای حفظ نظم و آراستگی به حساب می‌آید.

درس «همیشه با هم» با تأکید بر اهمیت نماز جماعت، بر دوستی، برادری و با هم بودن مسلمانان تأکید فراوان می‌کند. در این درس، دانش‌آموزان با احکام نماز جماعت آشنا می‌شوند و می‌آموزند که چگونه نماز جماعت را به درستی به جا بیاورند.

اهداف

- ۱- آشنایی با نماز جماعت و برخی احکام آن
- ۲- تمایل به شرکت در مراسم نماز جماعت

انتظارات

دانش‌آموز در فرایند آموزش این درس

- ۱- برخی احکام نماز جماعت را ذکر می‌کند.
- ۲- به خواندن نماز جماعت علاقه نشان می‌دهد.
- ۳- نماز جماعت را با رعایت احکام آن انجام می‌دهد.
- ۴- آثار و نتایج نماز جماعت را بیان می‌کند.
- ۵- آثار و فواید نماز جماعت را با نماز فردی مقایسه می‌کند.
- ۶- درباره‌ی اهمیت نماز جماعت با دوستانش گفت‌وگو می‌کند.

مفاهیم کلیدی

نماز جماعت
دوستی و برادری مسلمانان

یادآوری

شروع مناسب یک درس، تأثیر بسزایی در میزان کارایی فعالیت‌های یادگیری دارد. همچنین، فرصت مناسبی برای شما فراهم می‌کند تا به یک ارزش‌یابی تشخیصی برای درک میزان دانسته‌های پیشین دانش‌آموزان در مورد محتوای درس دست بزنید.

توصیه‌ی ۱

برای بچه‌ها یک بازی طناب‌کشی ترتیب دهید؛ بدین شکل که دو نفر از آن‌ها که قوی‌ترند، در یک طرف و ده نفر، در طرف دیگر بایستند؛ سپس، بازی آغاز می‌شود. پس از شکست گروه دو نفره، از بچه‌ها بپرسید: «چه اتفاقی افتاد؟ چه کسانی برنده شدند؟ چرا؟»

توصیه‌ی ۲

یک دست خود را مشت کنید و از دست دیگر، یک انگشت را به بچه‌ها نشان دهید و بپرسید: «چه می‌بینید؟ چه تفاوت‌هایی با هم دارند؟ کدام یک قوی‌تر است؟ کدام یک مؤثرتر عمل می‌کند؟ چرا؟»

توصیه‌ی ۳

بچه‌ها سه کلمه بگویند که حروف «ج — م — ع» در آن‌ها وجود داشته باشد. سپس از آن‌ها بپرسید: «این کلمه‌ها چه صفات مشترکی دارند؟ کلمه‌ی «جماعت» چه مشترکاتی با این کلمات

توصیه‌هایی برای تدریس

یادآوری

✓ توصیه‌های تدریس، درواقع همان روش‌های منحصر به فرد تدریس‌اند که از میان تعداد بی‌شماری از این روش‌ها، توسط مؤلفان و همکاران آن‌ها گزینش شده‌اند؛ بنابراین، ضرورتاً «بهترین و کامل‌ترین» نیستند و صرفاً چند نمونه قلمداد می‌شوند.

✓ توصیه‌های زیر می‌تواند موادّ خام طرح درس شما باشد و متناسب با صلاح‌دید شما در مراحل تدریس به گونه‌ای مناسب به کار رود.

✓ استفاده از همه‌ی توصیه‌ها ضرورتی ندارد و شما می‌توانید برخی از آن‌ها را به کار ببندید.

✓ همچنین، می‌توانید تلفیق مناسبی از روش‌های مذکور به وجود آورید.